

OM FORFATTEREN

Bent Greve er dr.scient. adm. og professor på Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv på Roskilde Universitet. Hans forskning har især handlet om den danske velfærdsstat. Kerneområder er arbejdsmarked, socialpolitik, velfærdssamfund samt skatte- og afgiftspolitik, ofte med inddragelse af EU-aspekter.

OM ANMELDEREN

Peter Mogensen er direktør i tænketanken Kraka. Tidligere sekretariatschef i Statsministeriet og rådgiver for daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen (S) samt international partner i konsulentfirmaet Accenture. Uddannet cand.oecon. fra Aarhus Universitet.

ANMELDELSE

HAR VI STADIG ET VELFÆRDSSAMFUND?

Ingen kan reelt gennemskue, hvorfor de modtager den offentlige støtte, de gør. Det er i vore dage et kæmpe problem, mener anmelderen, for det er svært at bakke op om noget, man ikke kan gennemskue.

Af *Peter Mogensen*

Bent Greve har skrevet en nyttig bog. Eller skal jeg sige, en nuanceret bog. Med gode referencer og egne artikler guider han læseren hen til konklusioner om velfærdssamfundet anno 2020, som de fleste politikere bør læse.

Og som de fleste samfundsinteresserede bør læse.

Det er forskeren Greve, vi har med at gøre her. Og ikke politikeren. Jeg påpeger dette *up front*, idet hans resultater, som vi kommer til, naturligvis har politiske over- og undertoner. Emnet er politisk sprængstof. Men resultaterne er dokumenterede.

Kogt ned i en maggiterning er bogens kernespørgsmål: Er velfærdssamfundet stadig, hvad vi vil betegne et velfærdssamfund? Forstået som et samfund, hvor der er en rimelig lighed og forstået som en rimelig sammenhængskraft og sociale ydelser, der har et tilstrækkeligt niveau (hvor det så er?).

Færre penge til ældre

Greve kigger på, om vi bruger den samme andel af vores samlede produktion på velfærd som tidligere, og det gør vi. Men dykker man ned bag tallene – og det gør Greve – ses det på eksempelvis ældreområdet, at der er færre penge til rådighed. Det matcher fint med Krakas analyser, som er lavet i Small Great Nation-samarbejdet med Deloitte. Her giver danskerne udtryk for, at de oplever sektorens ydelser som ringere end tidligere. Det kan skyldes det, som Greve finder, men også en anden central ting: Baumol-effekten.

Det er dødærgeligt, at Greve ikke – med

sit talent for skrive pædagogisk – kaster sig over at formidle økonomen William Baumols teori, som i 60'erne beskrev problemerne og konsekvenserne af, at produktivitetsvæksten i den offentlige sektor – fordi den er tung på service – er lavere end i den private sektor.

Idet lønningerne i det offentlige nødvendigvis må følge de private i et rimeligt omfang (ellers er der ingen, som søger jobbene), vil hver produceret enhed her blive dyrere og dyrere og oplevet som stadig mindre tidssvarende af brugerne i forhold til, hvad de oplever i det private. Tolerancen for og accepten af at finansiere den offentlige sektor med de store beløb, som Greve lister op, er reelt truet grundet Baumol-effekten på lidt længere sigt.

Stigende ulighed

Greve diskuterer ulighed, og det er måske noget af det vigtigste ved bogen. Der er en stigende ulighed i samfundet, og den bliver stadig mere selvsupplerende. Af to grunde. Dels er indkomsterne stukket af for de velstillede i forhold til de mindre velstillede. Men måske endnu værre, så er der en stigende tendens til, at de velstillede klumper sig sammen, og de fattige gør det ligeså. Selv om der er rigtig lang vej til, at vi har ghettoer, som bare antydningvist ligner fattigdomskvartererne i eksempelvis USA eller Brasilien, så er denne udvikling central. Greve har fat i den og balancerer på den politiske knivsæg ved at påpege, at dette er politik, og ved at fortolke tallene nøgternt og sagligt. Greve overfortolker ikke, hvilket får resultaterne til at stå endnu mere skarpt.

ØKONOMI Nye veje til velfærd

I den traditionelle pengeøkonomi disponerer vi ud fra vores eget budget, og måske rager vi ligefrem til os. Men nu introduceres 'gaveøkonomi' som alternativ. Reelt er der tale om et gammelt princip, som går ud på, at man bliver rig ved at give, og at udvekslingen og forpligtelsen er noget værd i sig selv. Påstanden er, at velfærden vil svinde ind, hvis vi krampagtigt holder fast i den nuværende pengeøkonomi fremfor at tænke i gaveøkonomi som alternativ. I bogen gives et eksempel fra Nationalpark Thy, hvor Naturstyrelsen har fået borgerne til at hente nogle af de overskydende bjergfyr frem for at betale for at få dem fjernet.

'Gaveøkonomi – en ny vej til bedre velfærd'
Af Niels Thygesen & Steffen Löfvall,
Gyldendal Public.

SATIRE Arbejdsliv uden mening

Som garvede læsere af Djøfbladet vil vide, langer Per Helge Sørensen konstant ud efter varm luft og meningsløshed på arbejdspladsen. Det er også temaet i denne nye bog, som følger efter de tidligere udgivelser 'På dybt vand', 'Spin' og 'Mailstorm'. Denne gang forklarer Per Helge Sørensen på sin helt egen måde, hvad der i virkeligheden ligger bag, at mængden af varmluftsprojekter på arbejdspladserne har fået et omfang, så det angiveligt kan være svært at få tid til at passe et arbejde. Hvem kender fx ikke til meningsløse arbejdsglædeprojekter med trivselsplakater på toiletterne, spørger han. Og til endeløse møder uden dagsorden og verdensfjerne innovationsstrategier, hvis eneste resultat er, at vi lige om lidt skal omstruktureres – igen.

'Varmluftsstrategi for begyndere'
Af Per Helge Sørensen, Gyldendal.

FOLKESTYRET Analyse af lovgivning

I 2018 besluttede Folketingets præsidium at sætte gang i en undersøgelse af, hvordan bemyndigelser gives og forvaltes, og om de mange bemyndigelseslove giver anledning til bekymring ud fra et demokratisk-parlamentarisk perspektiv. Som en del af undersøgelsen fik forfatterne til denne bog opgaven at analysere omfanget og karakteren af bemyndigelseslovgivningen. Bogen henvender sig til alle, der har en særlig interesse for det repræsentative folkestyre, herunder naturligvis opdragsgiverne i Folketinget samt embedsmænd i ministerierne og ansatte i interesseorganisationer.

'Når embedsmænd lovgiver'
Af Jørgen Grønnegård Christensen, Jørgen Albæk Jensen, Peter Bjerre Mortensen og Helene Helboe Pedersen, Djøf Forlag.

LEDELSE Brug for mere vi-indstilling

Hvis man virkelig vil gennemføre forandringer, bliver man nødt til først at arbejde med sine egne holdninger. Det er pointen i denne bog, hvori der slås til lyd for en mere vi-orienteret grundindstilling. Den engelske version af bogen er en international bestseller, og udgiveren stiller i udsigt, at læseren ved at skifte mindset kan forbedre både præstationer, samarbejde, innovation og oven i købet forbedre tilværelsen både for sig selv og andre. Der slås også på, at mange af os handler ud fra en ensopret tankegang, så vi kun har fokus på egne opgaver og mål – og at denne attitude ofte kan føre til spænding og konflikter. The Arbinger Institute er et globalt konsulentfirma med dansk kontor i Aarhus. Af princip bruges firmanavnet også som forfatternavn.

'Vi-orienteret ledelse'
Af The Arbinger Institute, Gyldendal Business.

Vi har et samfund, som er generøst. Det har vi stadig. Men vi har også et åbent samfund, hvor borgerne i stadig højere grad vil forstå, hvad der foregår omkring dem. Og via den moderne teknologi kan vi kapere langt mere, end tidligere generationer kunne. Derfor er Greve bedst, når han på fin vis fortæller os om, hvor helt umuligt vi har indrettet vores ydelsessystem.

Ingen kan reelt gennemskue, hvorfor de modtager den offentlige støtte, de gør. Det er i vore dage et kæmpe problem, for det er svært at bakke op om noget, man ikke kan gennemskue. Det er ikke et nyt problem. Den tidligere formand for Folketinget, økonomeren Erling Olsen, spurgte engang, om vi mon ikke 'skulle gå fra millimeterdemokrati til meterdemokrati?' Vise ord. Greves udredning fortjener en energisk journalist og en offentlig debat om, hvordan en reform på området skal se ud. Det haster.

Greve er tilhænger af velfærdsstaten, hvilket skinner klart igennem, selv om han har forskerkasketten på. Og det er fair, for det går vi vist alle ind for her på egnen.

Mit råd er, at Greve stædigt knokler løs på denne dagsorden og måske bruger mindre tid på at kigge ud i fremtiden. For den skal nok komme, og når den så har været her, er der brug for forskere som Greve til at fortælle os, om vi stadig har det samfund, vi tror, vi har.

'Velfærdssamfundet – Enkelt, retfærdigt og effektivt?'
Af Bent Greve, Hans Reitzels Forlag.